

NESNA KOMMUNE
Movegen 24
8700 NESNA

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 07/02251-43

04.05.2023

Ark.: 326.12

Melding om vedtak i navnesak 2023/1 – Skeivstad og avleda navn i Nesna kommune

Statens kartverk har gjort vedtak om skrivemåten av sju stedsnavn i Nesna kommune:

Løpenummer (se navnesaksskjema)	Vedtak	Navn på	Merknader
1	Skeivstad	Gard 4	
2	Skjefstad	Bruk 4/1	Eierfastsatt skrivemåte
2a	Gjerdet	Bruk 4/1	Daglignavn
3	Skjeivstad	Bruk 4/2	Eierfastsatt skrivemåte
4	Skeivstad	Bruk 4/3	
5	Skeivstadvatnan	Tjern	
6	Skeivstadøya	Holme	

Vedtaka er gjort med heimel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Etter at eier av bruk 4/2 i Nesna kommune ønsket navnesak for å få avklart skrivemåtene navneleddet *Skeiv-/Skjeiv-*, *Skjef-/Skjæf-*, og Kartverket oppretta navnesak, som blei sendt ut på høring i kommunen 3.1.2023. Navnesaken blei reist for å fastsette rett skrivemåte til offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes til offentlig bruk, er hovedregelen å ta utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første

ledd. Alle funksjoner som et stedsnavn har, skal tas med i saksbehandlingen for å få fastsatt rett skrivemåte til offentlig bruk.

I *Utfyllende regler om skrivemåten av norske navn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og om skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Uttale og skrifttradisjon

Norske Gaardnavne. Nordlands Amt (1905) s. 113 fører opp *Skjeivstad* som skrivemåte av gårdsnavnet, og uttalen blir opplyst som /'sjeivsta/. I navnesamlingen til Arkiv i Nordland blir uttalen opplyst å være /'jæfsta/. I Alf Muris navnesamling datert 1966 (bustadnavnregisteret) er uttalen notert som /'sjeivsta:/.

Gårdsnavnet har en lang skrifttradisjon tilbake til middelalderen, og det eldste skriftlige belegget er fra Aslak Bolts jordebok, ca. 1430, *af Skeifstodom*, deretter fra lensregnskapet i 1567: *Schibstad*. 1600-talls skrivemåter er *Skebstad* og *Scheffsta*, og i matrikkeln av 1723 blir navnet skrevet *Schiefstad*. I matrikkelen 1907 og i matrikelutkastet 1950 blir gårdsnavnet skrevet *Skjeivstad*. På økonomisk kartverk fra 1976 blir skrivemåten *Skjefstad* brukt, men hovedkartserien Norge 1:50 000 og sjøkart bruker skrivemåten *Skeivstad*.

Hørings svar og tilråding

Nesna kommune meldte 28.3.2023 fra om at det var kommet inn to uttalelser etter høringen i kommunen. To brukseiere har uttalt seg.

Eier av bruk 4/1 ønsker at bruksnavnet skal skrives *Skjefstad*, og opplyser at bruksnavnet alltid har blitt uttalt «Skjefsta». I tillegg opplyser eier at daglignavnet for bruket er *Gjerdet*, uttalt «Gjerde».

Eier av bruk 4/2 opplyser at bruksnavnet blir uttalt «Skjeivstad», og denne skrivemåten ønskes for bruksnavnet. Brukseier oppfatter ikke skrivemåten *Skeivstad* som riktig og er negativt innstilt til skrivemåten.

Språkrådet tilrår skrivemåten *Skeivstad* i brev av 2.5.2023. Språkrådet grunngir tilrådinga med at trass i varierende opplysninger i kildene om uttalen av navnet, så må det være uttalen med diftongen /ei/ som må legges til grunn for skrivemåten, jf. uttaleopplysninga i *Norske Gaardnavne. Nordlands Amt* (1905), Alf Muris nedtegning fra 1966 og opplysninga fra eier av bruk 4/2. Språkrådet sier at uttalen med diftong må regnes som den nedarva lokale uttalen av navnet, og at skrivemåten med diftong er i samsvar med det eldste skriftspråklige belegget fra 1430.

Ifølge *Norske Gaardnavn. Nordlands Amt* inneholder forleddet i navnet et mannsnavn *Skeifr* (i gammelnorsk), et navn som ikke lenger er i bruk. Ut fra rettskrivingsprinsippa som gjelder for norsk språk, skal sj-lyden foran diftongene *ei* og *øy* skrives som *sk*, ikke *skj*, jf. ord som *skei*, *skeid*, *skeiv*, *skeis*, *skeise*, *skøyt*, *skøyte*. Foran diftong skriver vi ikke «j», f.eks. *skjeiv* og *skjøyt*, som ikke inngår som et norsk rettskrivingsprinsipp.

Språkrådet vurderer skrivemåten opp mot forskrift om stadnamn § 1 fjerde ledd, som nevner hvilke forhold som skal vektlegges i tilfeller der det kan være aktuelt å se bort fra gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk språk. Følgende punkt vurderes:

- a. om skrivemåten kan medverke til at meningsinnhaldet i namnet ikkje kjem tydeleg fram
- b. om skrivemåten kan endre den nedervde lokale uttalen av namnet
- c. kor lang og dominerande tradisjon skrivemåten har på namneobjektet
- d. kor stor semje det er om skrivemåten lokalt
- e. om skrivemåten har tradisjon i det språket som namnesaka gjeld

Språkrådet går gjennom punkta slik:

- a. Siden navnets opphav er et mansnavn som ikke lenger er i levende bruk, mener vi at hverken Skeiv- eller Skjeiv- vil skygge mer eller mindre for meningsinnholdet.
- b. Som nevnt ovenfor, vil uttalen trolig bli den samme uansett om navnet skrives Skeiv- eller Skjeiv-.
- c. Det er en ganske varierende skriftradisjon for dette navnet. Skrivemåten Skjeivstad er brukt i Norske Gaardnavne og i matriklene fra 1886, 1907 og 1950 og på 1952-utgaven av Norge 1:50 000, men kan ikke sies å ha en lang eller dominerende tradisjon i offentlige dokumenter.
- d. Siden det bare har kommet inn to uttalelser er det vanskelig å si noe om hva som er ønsket lokalt, og de to som har uttalt seg er uenige om skrivemåten. Det er dermed ingen lokal enighet som tilsier skrivemåten Skjeivstad. Etter en samlet vurdering tilrår vi skrivemåten *Skeivstad* i samsvar med lokal, nedarvet uttale og norske rettskrivingsprinsipper.

Kartverkets vurdering

Kartverket er enig i Språkrådets vurderinger og konklusjon, og vi har derfor fastsatt *Skeivstad* som skrivemåte for matrikkelgård 4 og de avleda naturnavna *Skeivstadvatnan* og *Skeivstadøya*.

For bruksnavna 4/1 og 4/2 har vi fastsatt den skrivemåten som brukseier ønsker, dvs. henholdsvis *Skjefstad* og *Skjeivstad*. Dette er såkalte «eierfastsatte skrivemåter» som følger av § 5 tredje ledd i lov om stadnamn: «I saker om skrivemåten av nedervde bruksnavn har eigaren rett til å fastsetje skrivemåten dersom han kan dokumentere at den ønskte skrivemåten har vore i offentlig bruk som bruksnavn».

Skrivemåten *Skjefstad* for 4/1 er dokumentert som skrivemåte i dagens matrikkel, og *Skjeivstad* for 4/2 finner vi i matrikkelutkastet 1950 og i matrikkelen av 1907. I tillegg har Kartverket fastsatt *Gjerdet* som daglignavn for 4/1, men vi har ikke fastsatt Nordgården som daglignavn for 4/2, for brukseier har ikke uttrykt et ønske om å formalisere daglignavnet til offentlig bruk. Om brukseier skulle ønske det, kan daglignavnet tas inn i matrikkelen til offentlig bruk i tillegg til *Skjefstad*.

Eier av bruk 4/3 har ikke uttalt seg, og Kartverket har fastsatt skrivemåten *Skeivstad* i samsvar med Språkrådets tilråding.

Kommunen må merke seg at såkalte eierfastsatte skrivemåter av bruksnavn, ikke skal legges til grunn for skrivemåten av adressenavn, se lov om stadnamn § 4 tredje ledd, siste setning: «Når det same namne er brukt om ulike namneobjekt på den same staden, skal den skrivemåten som er brukt for det namneobjektet namnet opphavleg vart brukt om, som hovudregel vere retningsgivande for skrivemåten for dei andre namneobjekta. Dette gjeld ikkje i dei tilfella der det opphavlege namneobjektet er eit bruksnavn med ein skrivemåte som er fastsett av grunneigaren (Kartverkets utheving)».

Navn som kommunen skal fastsette skrivemåten til

Etter lov om stadnamn § 7 første ledd har kommunen rett til å fastsette skrivemåten til blant annet adressenavn. Navna som kommunen skal fastsette skrivemåten til, er merket med **K** i vedtakskolonnen i navnesaksskjemaet, dvs. løpenummer 7 i denne navnesaken, se navnesaksskjemaet.

Når Nesna kommune har gjort vedtak om skrivemåten til adressenavnet, skal vedtaket meldes til Sentralt stedsnavnregister, se lov om stadnamn § 14 andre ledd.

Bruksnavn

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at brukseier kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved gyldig dokumentasjon. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklagd, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten for adressenavnet som bygger på gårdsnavnet.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaka blir gjort kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Vedtak som gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om direkte til brukseierne.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se

saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Yngve Evjenth
fylkeskartsjef

Aud-Kirsti Pedersen
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent ut fra interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg:

Navnesaksskjema
Tilråding fra Språkrådet

Kopi SPRÅKRÅDET
STATENS VEGVESEN REGION NORD BODØ KONTORSTED
NORDLAND FYLKESKOMMUNE